

Skibssætningerne – “Kalvestenene”

I det sydøstlige hjørne af Hjarnø ligger et fredet areal med 10 større og mindre skibssætninger fra vikingetiden af samme type og størrelse som monumenterne fra Lindholm Høje, ved Ålborg. Overleveringerne fortæller, at Kong Hjarne er højsat her med sine mænd.

Oprindeligt har gravpladsen omfattet mere end 20 skibssætninger. Men ved Nationalmuseets undersøgelse i 1935 lykkedes det kun at finde rester af og delvis restaurere 10, deriblandt Kong Hjarnes grav.

“Skibene” er op til 8 m lange, og dannet af oprejste kampesten. Tre af dem er udgravet, og i alle tre fandtes spor efter brandgrave, hvis sparsomme oldsagsindhold indskrænkede sig til nogle få lerkarskår.

Skibssætningerne tolkes i dag som et religiøst symbol på den dødes (gravlagtes) tilknytning til den nordiske mytologi – til guden Njord. Hans symbol er netop et skib – “Skidbladnir”, og det er ham der råder over vind og vejr, og derfor også ham, man skal påkalde for at få god sejls og fangst.

Hjarnø kirke

Den lille hvidkalkede kirke ligger som en smuk landkending ned til stranden umiddelbart øst for færgelejet.

Tilsvarende mange andre ø-kirker er Hjarnø kirke opført forholdsvis sent, antagelig engang i 1500-tallet. Det er dog sandsynligt, at der på stedet har stået en romansk bygning, men det meget flikkede murværk har udover norddørens spidsbue ingen daterende enkeltheder. Ved en brand i 1804 ødelagdes en del af kirkens træværk. Senere i 1877 tilføjedes et lille bindingsværkstårn på kirken – en såkaldt tagrytter med pyramidespir.

Kirken er åben i dagtimerne.

Under loftet hænger der – sikkert med relation til øens vikingetraditioner – en nyere model af et vikingskib. Enestående i en dansk kirke.

Vandreture

Hjarnø er både velegnet til endagsture og ferieophold. Der er fine badestrande og mulighed for gode vandreture. På øens sydlige del er der en række afmærkede stier og veje, der giver mulighed for afvekslende ture.

En af de afmærkede veje fører tværs over øen – langs den smukke gårddrække, der udgør hovedparten af øens bebyggelse, forbi bl.a. campingpladsen, efterskolen, cafeen og den gl. skole med rasteplassen i skolehaven.

Et andet turforløb følger stranden langs øens sydlige del, forbi de lerede kystskrænter med digesvalernes redehuller, skibssætningerne, strandengene og lagunen med de mange rastende vadefugle og den store mågekoloni, og til Odden, hvor der er gode bademuligheder og udsigt over Hjarnø Sund til Hundshage og Tønballegård skove.

Foto: Jan Kofod Winther

Det lille færgeleje, kirken og Odden på øens sydside.

Praktiske oplysninger

Badestrand, god strand og bademuligheder ved molen og Odden.

Kontanter, på campingpladsen (MasterCard mod betaling af gebyr). Visa/Dankort kan bruges på færgen, i Den Gamle Smedie og på campingpladsen.

Læge, nærmeste praktiserende læge er i Juelsminde eller Horsens.

Lægevagten, der skal ringes først tlf. 7011 3131

Skadestuen, der skal ringes først tlf. 8731 5050

Hjertestarter, Hjarnø har en hjertestarter, som hænger udvendigt på forsamlingshuset og en på færgen.

Offentlige toiletter, ved havnen og Den Gamle Smedie.

Politi, Horsens Politi, tlf. 7628 1448.

Skolehaven, overfor den gamle skole findes en rastepads med borde, bænke og indrettet grillplads.

Den Gamle Smedie

I den gamle smedie midt på øen er der, med respekt for det oprindelige miljø, indrettet et hyggeligt lille spisested. Åben april-september tirsdag-søndag kl. 12-22. Lukket mandag. I højsæsonen åben alle dage. Tlf. 2536 6776.

Hjarnø Forsamlingshus

Udlejes til alle former for arrangementer, nyrenoveret køkken med industriopvaskemaskine. Plads til max. 100 personer. Henvendelse: Tlf. 5153 7080 henviser til udlejer af huset.

Hjarnø Lystbådehavn

Der er plads til gæstebåde.

Cykeludlejning

Cykler kan lejes ved henvendelse på Østre Kirkevej 5 (vest for broen) tlf. 2728 3077.

Hjarnø Lejrskole

Udlejning 2330 4130 eller alicef@live.dk Plads til ca. 40 personer.

Phønix Efterskole

www.phonixefterskole.dk

Hjarnø Camping

Hyggelig lille campingplads beliggende midt på øen, med hytter og plads til ca. 200 personer, gode legemuligheder og kiosk med alle fornødne varer. Fællesrum på 160 m² lejes ud til foreninger/skoler m.m. Åbent fra påske til medio september. Susanne og Carl, tlf. 7568 3686 E-mail: camping@hjarnoe.dk

Hjarnøs hjemmeside: www.hjarnoe.dk

Hjarnø

Lidt om Hjarnø...

Hjarnø ligger i Horsens Fjord kun 800 m fra fastlandet. Den er 3,2 km² stor – 3 km lang og 1 km bred, og befolkningen tæller ca. 100 fastboende. Bebyggelsen består af det lille færgeleje ved stranden og en smuk gårddrække, der ligger omkring en øst-vest gående vej midt på øen. Hjarnø er velegnet til både endagsture og ferieophold. Der er et rigt plante- og fugleliv, fine badestrande og mulighed for gode vandreture.

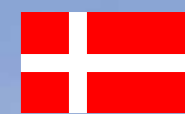
Færgeforbindelse

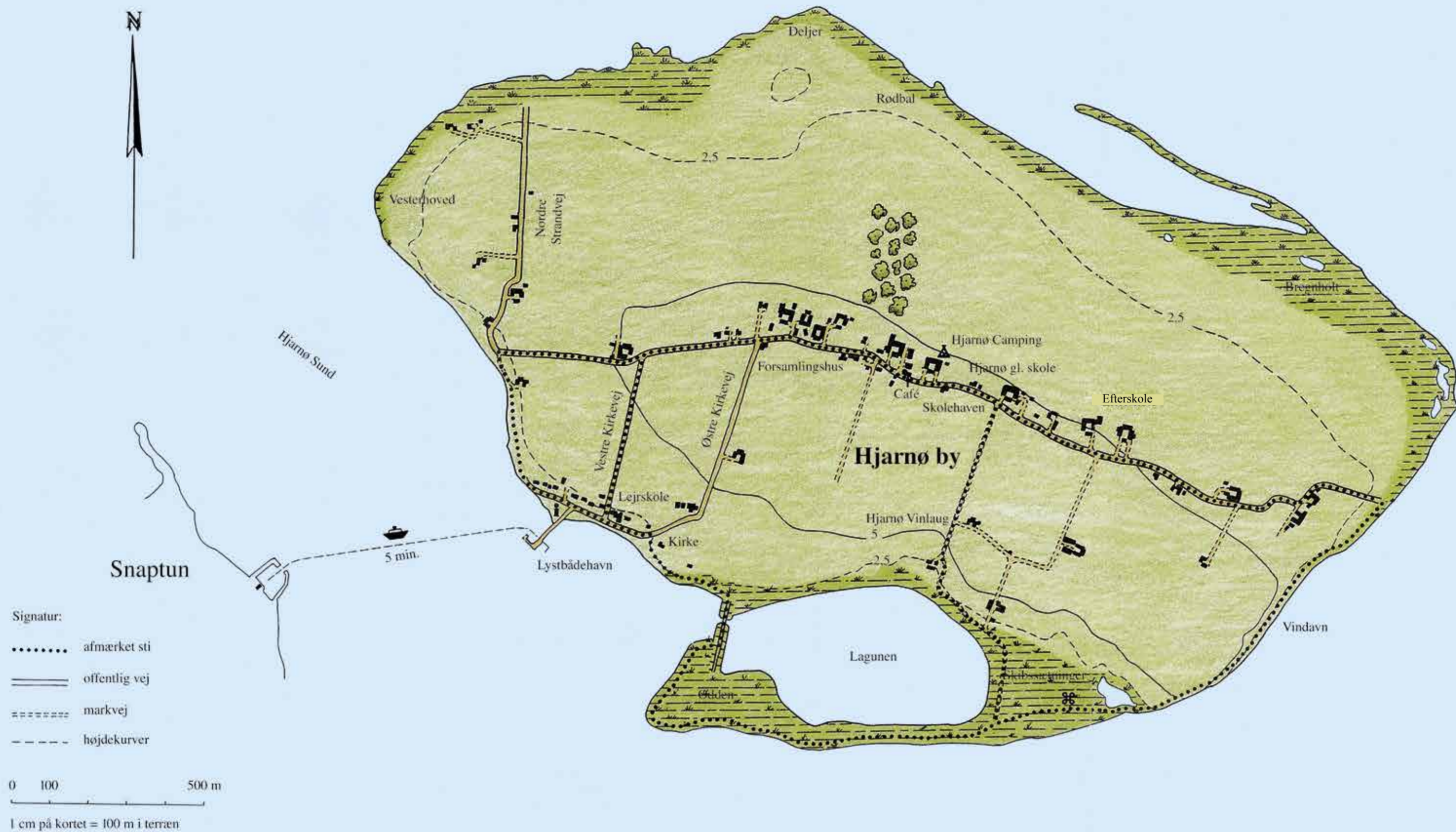
Bilfærgen “Hjarnø” sejler fra fiskerlejet Snaptun til Hjarnø. Sejltid ca. 5 min., 25 afgang i døgnet. Pladsreservation kan ikke foretages.

Busforbindelse fra Snaptun til Horsens, Juelsminde og Vejle. Tlf. 7568 3345 el. 3070 2345 (“Hjarnø”)

Foto: Søren Bøgger

Landskab og geologi

Hjørnø er en flad moræneø dannet under sidste istid. Højeste punkt er knap 7 m. Havet har flere steder omkring øen aflejret smalle bæltter af nyt land. Mest markant er nok krumodderne på nord- og sydsiden. Deres form tyder på, at de gradvist dannes af havstrømmene, som fører nyt vand til Horsens fjord.

Samtidig "æder" havet sig ganske langsomt ind i øens sydøstlige kyst, og efterlader her stejle lerede kystskrænter. Hjørnøs form ændrer sig således konstant – omend det går meget langsomt.

De stejle kystskrænter på sydøstkysten.

Natur

Størstedelen af øen består af dyrkede marker. Kun ved Hjørnø By, på den nordlige halvdel af øen findes en lille, blandet løvskov. Langs kysten er et næsten sammenhængende bælte af strandenge, som gennem tiderne har været brugt til kreaturgræsning. Levende hegn eller anden beplantning er meget sparsom, så der overalt på øen er god udsigt over landskabet og det omkringliggende hav.

Græssende køer på strandengene, med øens eneste skov i baggrunden.

Sagn og historie

For et par hundrede år siden var Hjørnø-borne et udpræget søens folk, der ofte havde langfartens barske vilkår bag sig. I dag er øen hovedsagelig beboet af landbrugere, og søfarten begrænser sig til færgetransporten til fastlandet.

Øens navn er ifølge Saxo opstået efter sagnkongen Hjarne, der blev smykket med krone og kongenavn som tak for et mindekvad, han skrev over den folkekære Frode Fredegod. Stridigheder omkring kongemagten resulterede dog i, at kong Hjarne flygtede til Hjørnø, hvor han senere blev dræbt. Folkeoverleveringerne beretter endvidere, at det er Kong Hjarne, der er højsat med hele sin hær i skibssætningerne på sydøstsiden af øen.

Navnet Hjørnø har i virkeligheden intet med Kong Hjarne at gøre, men kommer i stedet af det olddanske "hiarni", med betydningen terrænforhøjning. Men det forringer ikke sagnet om Kong Hjarne!

På øens højeste sted lå tidligere en stor vandblok kaldet "Kong Hjarne's Sten". Den er nu sprængt og anvendt ved opførelsen af krigsgravene i Fredericia. Om samme sted fortælles, at en tyr engang med sine horn skulle have rodet et gammelt sværd op af jorden. Men ligemeget hvor "man tog det i hus fik man ingen ro", og freden blev først genoprettet, da man atter gravede sværdet ned på dets oprindelige plads.

I strandkanten omkring fergelejet opskylles flintredskaber fra ertebøllekulturen – skiveøkser, tværpile og flækker.

Flere steder langs kysten ligger undersøiske bopladser fra ældre stenalder. Oldsager fra ertebøllekulturen skylles jævnligt op på stranden. Som endnu et vidne om nogle af øens tidligste indbyggere er fundet enkelte pilespidser helt tilbage fra rensdyrjægerne, fra omkring 9500 år før Kristi fødsel.

Plante- og fugleliv

Størstedelen af Hjørnø omkranses i dag af flade havaflejrede strandarealer, der ligger udyrket hen som et sammenhængende bælte af strandenge.

Det første blikket møder er det bølgende grågrønne tæppe af strandmalurt, eller i forsommeren, det rosa skær fra de blomstrende engelskgræs. Men ser man nærmere efter, finder man også arter som strand-asters, hindknæ og gåse-potentil. Af mere sjældne arter kan nævnes bl.a. majgøgeurt og klæbrig limurt.

Kystområderne er meget fuglerige med raste- og ynglepladser for ænder, vadefugle, ternere og måger. Ved lagunen findes bl.a. en af landets

største kolonier af ynglende stormmåge og en meget stor havternekoloni. Skarver (ålekrager) optræder også i stort tal omkring øen. De kommer fra en af Danmarks største skarvkolonier på den nærliggende Vorsø.

Hjørnø ligger i et "Ramsar"-område, dvs. et internationalt beskyttelsesområde for kystfugle. Selv om øen ikke derved er et egentligt reservat, bør der vises hensyn ved færdsel i strandengene, og specielt i ynglesæsonen 1. april til 15. juli:

- gå kun på stierne eller langs stranden
- gå uden om fuglekolonier
- tag ikke ophold i nærheden af reder eller unger
- løsgående hunde må ikke medbringes

Photo: Søren Højlager
Rugende stormmåger

Strandmalurt skærmer mågekolonien ved Odden.